

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

اثر کاهش درآمدهای نفتی برای امکان گسترش صادرات کشاورزی ایران به

کشورهای عرب خلیج فارس

نویسنده: سجاد ابوترابی

استاد راهنما: علی شمس اردکانی

استاد مشاور: صدرالله البرزی، مهدی بهکیش؛

سال تحصیلی: آبان 1368

واژگان کلیدی: ایران / درآمدهای نفتی / خلیج فارس ، منطقه / واردات / صادرات / فرآورده های
کشاورزی.

چکیده:

هدف از این پژوهش بررسی چگونگی و میزان تأثیر کاهش درآمدهای نفتی بر امکان
گسترش صادرات کشاورزی ایران به کشورهای عرب خلیج فارس می باشد. روش تحقیق در
این رساله استفاده از مباحث تئوریک همراه با بکارگیری روشهای اقتصادسنجی در زمینه های
مورد نیاز برای تحلیل عینیات و آمارهای موجود می باشد.

اهمیت و نقش نفت در اقتصاد و تجارت کشورهای عرب خلیج فارس ، اثر کاهش درآمدهای نفتی بر واردات محصولات کشاورزی در این کشورها و بالاخره امکان گسترش صادرات کشاورزی ایران به کشورهای مزبور عمده ترین مباحث این تحقیق می باشند.

نتایج حاصل از تحقیق نشان میدهد که یک ارتباط قوی بین افزایش درآمدهای نفتی و بروز پدیده مرض نفتی در کشورهای عرب خلیج فارس وجود دارد. میل متوسط به واردات در این کشورها علیرغم کاهش درآمدهای نفتی تغییر چندانی از خود نشان نمی دهد.

امکانات کشاورزی منطقه امکان دستیابی به خودکفایی در محصولا کشاورزی را به این کشورها نمی دهد ، لذا ناگزیرند کماکان بخش عظیمی از مصرف خود را وارد کنند. رشد درآمدهای نفتی درسالهای دهه هفتاد تاثیر بسزایی بر تعیین حجم واردات داشت. به عبارت دیگر به ازای هر یک دلار افزایش درآمدهای نفتی ، شش سنت واردات کشاورزی افزایش داشته است. لکن کاهش کاهش درآمدهای نفتی که از سال 1981 شروع شد نتوانست تاثیر چندانی بر حجم واردات کشاورزی بگذارد . با توجه به موارد فوق می توان بازار محصولات کشاورزی در این کشورها را بازار بزرگ و مطمئن به حساب آورد.

محاسبات نشان می دهد که در دوره 77-1970 میلادی یک ارتباط قوی و مثبت بین افزایش درآمدهای نفتی با صادرات محصولات کشاورزی در ایران وجود داشت . در دوره کاهش درآمدهای ارزی حاصل از فروش نفت انتظار می رفت محصولات کشاورزی بتواند بخشی از نیازهای ارزی کشور را تامین کند که علیرغم این انتظار محاسبات نشان داد که در این مقطع نیز بین صادرات کشاورزی ایران و درآمدهای نفتی یک همبستگی قوی و مثبت وجود داشته است که این به معنی هماهنگی ارزش صادرات کشاورزی ایران با درآمدهای نفتی در هر دو مقطع افزایش و کاهش درآمدهای نفتی می باشد.

از سال 1361 به بعد ارزش صادرات کشاورزی ایران به این کشورها به سرعت افزایش یافت. با توجه به امکانات بالقوه صادرات محصولات کشاورزی ایران و نزدیکی فاصله و امکان ایجاد ارتباط دریایی بین ایران و بازارهای منطقه به نظر می رسد امکان بالا بردن سهم این کشورها از صادرات محصولات کشاورزی ایران وجود دارد .